

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

22 Φεβρουαρίου 2022

**Συνέντευξη Υπουργού Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
κ. Πρόδρομου Γ. Προδρόμου στο Περιοδικό INSIDER (Εφημερίδα Ο
Φιλελεύθερος)**

**1. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Κύπρο φαίνεται να παρουσιάζει μεγάλες
προοπτικές ανάπτυξης. Μπορεί η τριτοβάθμια εκπαίδευση να αποτελέσει
στο εγγύς μέλλον βασικό πυλώνα ανάπτυξης και οικονομίας;**

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση και ειδικότερα η πανεπιστημιακή αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια με γοργούς ρυθμούς και αποτελεί ήδη ένα βασικό πυλώνα του αναπτυξιακού προτύπου το οποίο προωθεί η Κυβέρνηση. Με τα σημαντικά βήματα προόδου που έχουν γίνει τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και την ενθάρρυνση που δίνεται από την Κυβέρνηση, μπορούμε ήδη να θεωρούμε τη χώρα μας ως ένα διεθνές περιφερειακό κέντρο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Εκτός από τις άλλες σχολές, λειτουργούν ήδη στην Κύπρο δέκα πανεπιστήμια. Ενώ ορισμένα άλλα βρίσκονται σε διαδικασία εγκαθίδρυσης. Μέσα στην τελευταία δεκαετία έχουμε ένα φοιτητικό πληθυσμό περίπου τετραπλάσιο σε σύγκριση με το παρελθόν και αυτό αντιστοιχεί σε μια πολυάριθμη και ενεργητική κοινότητα γνώσης, έρευνας, σπουδών, ζυμώσεων και αναζητήσεων. Πέραν της οικονομικής δραστηριότητας στην οποία αντιστοιχεί, αναδεικνύεται σε μια ζωτική δύναμη για την κοινωνία.

Έχουμε βέβαια και καλές προοπτικές και εύφορο έδαφος, αλλά και δρόμο μπροστά μας. Διότι πολλά μπορεί και πρέπει να γίνουν ακόμα. Όμως ήδη η Κύπρος είναι τόπος 54,000 περίπου χιλιάδων φοιτητών ανώτερης εκπαίδευσης και αυτό αντιστοιχεί σε ένα ποσοστό σχεδόν 7,5% του

πληθυσμού της χώρας. Από αυτούς τους φοιτητές ποσοστό περίπου 78% φοιτά σε πανεπιστήμια και 22% σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Μια πολύ σημαντική μερίδα, περίπου 56%, προέρχονται από το εξωτερικό. Είναι λοιπόν ήδη διεθνοποιημένη η ανώτερη εκπαίδευση σε ένα σημαντικό βαθμό. Παράλληλα, ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι γίνονται και άλματα στην πανεπιστημιακή έρευνα. Μακροπρόθεσμα και πέραν από τα άμεσα οφέλη, η επέκταση της πανεπιστημιακής κοινότητας με την προσθήκη και ξένων φοιτητών, ειδικότερα σε μεταπτυχιακό επίπεδο, δημιουργεί και μια κρίσιμη μάζα πανεπιστημιακής έρευνας. Εκτός του ότι έχουμε μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ σε ερευνητικά προγράμματα, τα περισσότερα των οποίων χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκούς πόρους, η χώρα μας επωφελείται από την ερευνητική δραστηριότητα περισσότερων από 500 ερευνητών σε διδακτορικό επίπεδο. Είναι και αυτό μια ένδειξη της συνεχούς ποιοτικής αναβάθμισης, αλλά και της συμβολής της πανεπιστημιακής κοινότητας και μέσα από έρευνα και καινοτομία στην ευρύτερη κοινωνία.

Την ίδια όμως ώρα, γίνονται σημαντικά βήματα και σε ερευνητικές δομές πέραν του πανεπιστημιακού χώρου, κατά τρόπο που στο χώρο της έρευνας διαθέτουμε ήδη κάποια κέντρα αριστείας, τα οποία παρέχουν και προγράμματα μεταπτυχιακού επιπέδου. Σε κάποια ερευνητικά κέντρα που διακρίνονται έχουμε αρκετές δεκάδες μεταδιδακτορικού επιπέδου ερευνητές που επιδίδονται και σε εφαρμοσμένη έρευνα. Ο συνδυασμός της πανεπιστημιακής έρευνας με εξωπανεπιστημιακές εξειδικευμένες ερευνητικές δομές επιτρέπει στην Κύπρο να μπορεί πλέον να δημιουργήσει μια καλή βάση έρευνας-καινοτομίας που θα στηρίξει και θα ανανεώσει την ευρύτερη οικονομική και εν γένει κοινωνική ανάπτυξη. Με το να διεξάγεται έρευνα στη χώρα και αύριο-μεθαύριο να έχουμε και ολοένα περισσότερες εφαρμογές της, είναι πλούτος. Τόσο οικονομικός, όσο και γενικότερα πνευματικός-κοινωνικός. Αυτές οι εξελίξεις έχουν βέβαια διπλή σημασία, τόσο καθαρά εκπαιδευτική, για την ανάπτυξη της ίδιας της εκπαίδευσης και της έρευνας, όσο και για την οικονομική ανάπτυξη γενικότερα.

Επομένως, η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί ήδη ένα σημαντικό και μπορεί να αναδειχθεί και σε βασικό πυλώνα οικονομικής ανάπτυξης.

Πιστεύουμε σε αυτό και η κυβέρνησή μας κάνει συντεταγμένες προσπάθειες για την κατάκτηση αυτού του στόχου.

2. Σε ποιες ενέργειες προβαίνει το Υπουργείο για την ανάπτυξη και ενίσχυση του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαχρονικά, αλλά και μετά την πανδημία εποχή;

Γίνονται ήδη πολύ σημαντικές επενδύσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρώτα απ' όλα στα δημόσια πανεπιστήμια, τόσο από το ίδιο το κράτος όσο και με ευρωπαϊκά κονδύλια. Έχουμε νέες σχολές και αξιοσημείωτες κτηριακές εγκαταστάσεις στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, όπως και μεγάλα σχέδια στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο, στη Λεμεσό, τα οποία βρίσκονται σε εξέλιξη («Βερεγγάρια»). Αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Κινητοποιούνται επενδύσεις δεκάδων ή και εκατοντάδων εκατομμυρίων. Μόνο και μόνο αν δούμε την περιοχή στα βόρεια της Λευκωσίας, όπου η πανεπιστημιακή ανάπτυξη δεν κρύβεται, βλέπουμε πώς ο τόπος αλλάζει όψη. Επενδύσεις και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες βλέπουμε όμως και στην περιφέρεια, όπως για παράδειγμα πρόσφατες εξελίξεις στην Πάφο και αλλού.

Σχετικές με την αναπτυξιακή τροπή είναι και πρωτοβουλίες που παίρνουμε στο Υπουργείο Παιδείας, όπως είναι το νέο νομοθετικό πλαίσιο για την ανώτερη εκπαίδευση που συντάσσεται αυτή τη στιγμή. Πρόκειται για ένα νομοθετικό πλαίσιο που εκσυγχρονίζει το πλαίσιο λειτουργίας των σχολών ανώτερης εκπαίδευσης, πέραν από τον πανεπιστημιακό χώρο, ενώ προνοεί και ένα θεσμικό πλαίσιο για τα ερευνητικά κέντρα αριστείας όσον αφορά τη διοργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών.

Να αναφέρω όμως ακόμα και την πρωτοβουλία που ξεκινήσαμε και βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη, σε συνεργασία και με τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, για ένα φορέα και μια πρωτοβουλία συντονισμένης προβολής του πανεπιστημιακού προσώπου και προϊόντος της χώρας προς τα έξω. Στόχος είναι να υποβοηθήσουμε περαιτέρω τη διεθνοποίηση.

Σημαντική είναι και η στήριξη που δίνουμε και η δέσμευση την οποία παίρνουμε στο πλαίσιο της πρότασης της γαλλικής προεδρίας του

Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αυτή την περίοδο, για να κάνουμε περαιτέρω βήματα στην κατεύθυνση ενός πλαισίου «ευρωπαϊκού πανεπιστημίου». Πρόσφατα μάλιστα με πρόταση του Υπουργείου, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την οικονομική ενίσχυση πανεπιστημίων μας που συμμετέχουν σε δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων που λειτουργούν τα τελευταία χρόνια. Οι συνέργειες, οι ανταλλαγές και η από κοινού χάραξη πανεπιστημιακής προοπτικής σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο, είναι διεργασίες που θα εμπλουτίσουν ακόμα περισσότερο και θα διευρύνουν τις λειτουργίες μας στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Το να προβληθεί μια «ταυτότητα» του ευρωπαϊκού πανεπιστημίου είναι μια κατεύθυνση γενικά επωφελής.

Για την περαιτέρω επεξεργασία αυτής της κατεύθυνσης θα προχωρήσουμε τώρα στη σύσταση μιας εθνικής συντονιστικής επιτροπής, όπως ήταν και η εισήγηση που έγινε από την πλευρά μας στο τελευταίο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Παρίσι.

Πρόσθετη και στρατηγικής σημασίας πρωτοβουλία από την πλευρά του Υπουργείου Παιδείας, είναι το πρόγραμμα που περιλαμβάνεται στο ευρύτερο κυπριακό σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, για την καλύτερη αντιστοίχιση των πανεπιστημιακών σπουδών και των αναγκών της κοινωνίας και ειδικότερα της αγοράς εργασίας. Είναι ένα πρόγραμμα που εξελίσσεται αυτή τη στιγμή από το Υπουργείο, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο μπορεί να δώσει κατευθύνσεις για ανασχεδιασμό και καλύτερη προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών. Διότι είναι κοινό μυστικό ότι δεν αρκεί να έχουμε μεγάλους αριθμούς αποφοίτων πανεπιστημίου, αλλά θα πρέπει να φροντίσουμε τα προγράμματα σπουδών και οι ειδικεύσεις να έχουν καλύτερο αντίκρισμα στη σημερινή και την αυριανή πραγματικότητα και στα νέα δεδομένα απασχόλησης.

Επομένως, έχουμε κατ' αρχάς το πολύ σημαντικό και φιλόδοξο αναπτυξιακό πρόγραμμα που υλοποιείται στα δημόσια πανεπιστήμια και τις ανάλογες επενδύσεις μέσω του προϋπολογισμού. Λειτουργούν αυτό τον καιρό νέες και πολύ σημαντικές σχολές στα δημόσια πανεπιστήμια.

Ταυτόχρονα όμως θέλω και πάλι να υπογραμμίσω και να υπενθυμίσω ότι η Κυβέρνηση έχει καταθέσει το νομοθετικό πλαίσιο για τη λειτουργία

ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών ούτως ώστε να μπορέσουν και τα δημόσια πανεπιστήμια να συμμετάσχουν πλήρως στη διεθνοποίηση. Περιμένουμε να εγκριθεί από τη Βουλή.

Είναι όμως πολύ θετικό ότι έχουμε θετικές εξελίξεις και τη συνδρομή ιδιωτικών πόρων. Έτσι αξιοποιούμε το ενδιαφέρον που υπάρχει από ιδιώτες, όπως στην περίπτωση δωρεάς και κατασκευής στη Λεμεσό ενός κέντρου για τη μεταλυκειακή επαγγελματική εκπαίδευση. Το έργο αυτό που ξεκίνησε πρόσφατα βρίσκεται στη φάση ολοκλήρωσης, μαζί με τις παρεμφερείς υποδομές που δημιουργεί η Κυβέρνηση. Η νέα σχολή, στην περιφέρεια της Λεμεσού, θα αποτελέσει το επίκεντρο του συστήματος μεταλυκειακής ανώτερης εκπαίδευσης, συμπληρωματικής προς τον πανεπιστημιακό πόλο. Και είναι στρατηγικής σημασίας η συμβολή που μπορεί να έχει η ανάπτυξη επαγγελματικής ανώτερης εκπαίδευσης. Είναι κάτι που λείπει στη χώρα μας και πρέπει να φροντίσουμε τα επόμενα χρόνια να συμπληρωθεί.

3. Πώς μπορούμε να πετύχουμε ως χώρα την ουσιαστική μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης και έρευνας-καινοτομίας;

Για να συνεχίσουμε στην πορεία που ήδη κάνει τη χώρα μας ένα περιφερειακό διεθνές κέντρο πανεπιστημιακών σπουδών και έρευνας χρειάζεται πρώτα απ' όλα να συνεχίσουμε να διασφαλίζουμε την ποιότητα. Και να αναβαθμίζουμε συνεχώς επίπεδο και προγράμματα σπουδών. Την ώρα ακριβώς που έχουμε γρήγορη ποσοτική ανάπτυξη, είναι πιο κρίσιμο να διατηρήσουμε το επίπεδο ποιότητας. Σε αυτό θα συμβάλει και το νομοθετικό πλαίσιο που ετοιμάζεται αυτή τη στιγμή και ολοκληρώνεται σύντομα. Δεύτερο, θα πρέπει και να γίνουν και άλλες σημαντικές επενδύσεις, αλλά να βρίσκουμε και τρόπους να προσελκύουμε και επενδύσεις από το εξωτερικό. Το ζητούμενο είναι να δημιουργήσουμε και το περιβάλλον ψηφιακά ανεπτυγμένης πολιτείας. Σε όλο το φάσμα της ζωής. Και στο δημόσιο τομέα και την εκπαίδευση, αλλά και στην κοινωνία ευρύτερα. Είναι κάτι που το μελετάμε. Έχουμε μάλιστα και τον βραχίονα διακυβέρνησης, με το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής που κάνει συστηματική δουλειά και σχεδιάζει μια τέτοια στρατηγική. Είμαστε σε στενή συνεργασία βέβαια και προκύπτουν σημαντικές συνέργειες. Όσο

προχωράμε σε αυτό το σχεδιασμό θα διευκολύνουμε την προσέλκυση στη χώρα μας και μεγάλων διεθνών εταιρειών, οργανισμών και δραστηριοτήτων, που έχουν να προσθέσουν σημαντικές προοπτικές και συνέργειες και στην τριτοβάθμιας εκπαίδευση και την ερευνητική δραστηριότητα. Με ένα πολύ σημαντικό πολλαπλασιαστή που θα αλλάξει επί τω βέλτιστω τα σημερινά δεδομένα. Έπειτα, τρίτος παράγοντας είναι πάντα η προβολή προς τα έξω. Με τις προσπάθειες που προανέφερα για να δημιουργήσουμε και να προβάλλουμε το όνομα της κυπριακής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, κατά κάποιο τρόπο ένα δικό μας «εκπαιδευτικό brand», που λένε και οι ειδικοί του μάρκετινγκ...

4. Τα περισσότερα πανεπιστημιακά ιδρύματα του τόπου προσφέρουν ένα μεγάλο εύρος από μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Ποιες είναι οι ασφαλιστικές δικλίδες που θέτει το Υπουργείο Παιδείας ούτως ώστε να διασφαλιστεί εκτός από την ποσότητα και η ποιότητα των εν λόγω εκπαιδευτικών προγραμμάτων;

Πράγματι, η ποιότητα είναι κλειδί στην ανάπτυξη της τριτοβάθμιας και πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Από αυτήν εξαρτάται το όνομα και η φήμη που θέλουμε να έχει η χώρα μας σε αυτό τον τομέα. Είναι καίριας σημασίας παράγοντας για τη λειτουργία ενός σύγχρονου διεθνούς εκπαιδευτικού κέντρου. Αποφασιστικό ρόλο από αυτή την άποψη έπαιξε και παίζει η δημιουργία και λειτουργία του Φορέα Πιστοποίησης Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση. Ο φορέας αυτός λειτουργεί με πολύ καλά αποτελέσματα και μας εξασφαλίζει ότι πλαισιώνουμε την ποσοτική επέκταση με ποιοτικές προδιαγραφές, σύμφωνα και με τα καλύτερα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Όλα τα νέα προγράμματα εξετάζονται ενδελεχώς πριν εγκριθούν, ενώ ο Φορέας παρακολουθεί συνεχώς και τις ποιοτικές προδιαγραφές στη λειτουργία των πανεπιστημίων και άλλων σχολών.

Ζητούμενο είναι η ολοκλήρωση του νομοθετικού πλαισίου του ίδιου του Φορέα πιστοποίησης πανεπιστημιακής ποιότητας, αλλά θα συμβάλει σίγουρα και το παράλληλο νομοθετικό πλαίσιο για την ανώτερη μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση που προωθείται. Και εδώ προτάχθηκε η ποιότητα στην εκπαίδευση. Θεσμοθετούνται πρόσθετες ακαδημαϊκού

χαρακτήρα δικλείδες ούτως ώστε να διαχειριστούμε τον τομέα της κολεγιακής εκπαίδευσης με κριτήρια εκπαιδευτικής ποιότητας. Διότι είναι και αυτή, η μη πανεπιστημιακή τριτοβάθμια εκπαίδευση, πολύ σημαντική για τη χώρα μας. Η Κυβέρνηση συνεχίζει να είναι σε εγρήγορση για να αντιμετωπίσουμε και να εξαλείψουμε ορισμένα φαινόμενα καταχρήσεων που παρατηρούνται κατά καιρούς.

5. Σημαντικός στόχος της τριτοβάθμιας είναι η διασύνδεση όλων των βαθμίδων της με την αγορά εργασίας. Ποιες είναι οι πρωτοβουλίες που λαμβάνετε για την επίτευξη αυτού του στόχου;

Πράγματι, και το ζήτημα των εφαρμογών της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην κοινωνία και η σχέση της με τον κόσμο της εργασίας διαδραματίζει πολύ μεγάλο ρόλο. Κατ' αρχάς βέβαια τα ίδια τα πανεπιστήμια προσαρμόζονται σε σημαντικό βαθμό με εσωτερικές διαδικασίες και σχεδιασμό νέων προγραμμάτων σπουδών, μεταπτυχιακών κύκλων κ.ό.κ. Από παράδειγμα είναι και η θεαματική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια (και ανεξάρτητα από την πανδημία) προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Συζητάμε με τα πανεπιστήμια γι' αυτά τα ζητήματα και προσπαθούμε να διαμορφώσουμε ένα πλαίσιο συνεχούς διαδραστικής σχέσης με τον κόσμο της εργασίας και τις ανάγκες στην αγορά.

Υπάρχει σε εξέλιξη το σχέδιο που προανέφερα, στο πλαίσιο του συνολικού σχεδιασμού «Κύπρος_το αύριο». Δηλαδή η μελέτη για την καλύτερη και αμεσότερη αντιστοίχιση προγραμμάτων σπουδών και αναγκών της κοινωνίας και του κόσμου της απασχόλησης. Προσδοκώ ότι τα αποτελέσματά του, με σωστή εφαρμογή, μπορεί να είναι πολύ σημαντικά.

Επιπρόσθετα, εκεί που η Κυβέρνηση αναλαμβάνει άμεση παρέμβαση είναι η πρωτοβουλία για ανάπτυξη δομών μεταλυκειακής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Είναι πράγματι ένας χώρος στον οποίο υπάρχει κενό. Πολλοί κρίνουν -δικαιολογημένα νομίζω- ότι μας χρειάζονται εκπαιδευτικές δομές όπως ήταν στο παρελθόν το γνωστό Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο, το οποίο τρόπον τινά «θυσιάστηκε» στην προσπάθεια δημιουργίας του δεύτερου κρατικού πανεπιστημίου. Με το σημερινό σχεδιασμό για το δίκτυο μεταλυκειακών επαγγελματικών σπουδών θα συμπληρωθούν και αυτά τα κενά. Πρέπει μάλιστα να προχωρήσουμε όχι μόνο στον τεχνολογικό τομέα,

όπου υπάρχουν προφανείς ανάγκες, αλλά ακόμα και για τον τομέα των υπηρεσιών. Μην ξεχνάμε ότι λειτουργούμε μέσα σε μια οικονομία υπηρεσιών.

Ενώ σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να συμβάλει και η Μέση Εκπαίδευση ακόμα. Και εκεί χρειάζεται να αναπτύξουμε δομές επαγγελματικά προσανατολισμένων σπουδών.

Σημαντική συμβολή μπορεί να έχει σε αυτή την ίδια κατεύθυνση και η συμφωνία που έγινε με το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο και ανέλαβε την αναβάθμιση και αναπροσαρμογή του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου. Μαζί με μια σημαντική επένδυση σε υποδομές (εργαστήρια κ.λπ.) που γίνεται από την Κυβέρνηση. Είναι μια εξέλιξη που θα αποδώσει σίγουρα θετικά αποτελέσματα τα επόμενα χρόνια.

Νομίζω ότι θα συμβάλει και το νομοθετικό πλαίσιο που ετοιμάζεται αυτή τη στιγμή για τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (MIEEK). Με αυτό τον τρόπο θα θεσπιστούν και θα τεθούν οι κατευθύνσεις περαιτέρω ανάπτυξης των MIEEK που ήδη λειτουργούν τα τελευταία χρόνια.

6. Γιατί ένας ξένος φοιτητής να προτιμήσει την κυπριακή τριτοβάθμια εκπαίδευση για τη φοίτησή του; Ποια είναι τα ουσιαστικά συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας;

Το γιατί ξένοι φοιτητές προτιμούν την Κύπρο μπορεί να το διαπιστώσει κανείς μιλώντας και με τους ίδιους τους φοιτητές. Έτυχε σε αρκετές περιπτώσεις να τους ακούσω και να διαπιστώσω πολλά πλεονεκτήματα που τους φέρνουν εδώ. Σίγουρα κάτι σημαίνει το ότι τα τελευταία χρόνια η πανεπιστημιακή εκπαίδευσή μας προσελκύει και φοιτητές από χώρες της Ευρώπης, αλλά και από άλλες ανεπτυγμένες χώρες ανά το διεθνές. Από αυτό το γεγονός διαπιστώνουμε ένα ποιοτικό βήμα που γίνεται ήδη. Επομένως, πρώτο συγκριτικό πλεονέκτημα είναι και θα είναι πάντα η ποιοτική εκπαίδευση. Προϋπόθεση είναι βέβαια και τα κατάλληλα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται. Έπειτα είναι δεδομένο το καλό κλίμα, οι ήπιες κοινωνικές συνθήκες και οι συνθήκες ασφάλειας στη χώρα μας. Δηλαδή το γενικότερο επίπεδο ζωής. Αλλά και η γεωγραφική θέση. Σε ένα χώρο που οριοθετείται από την Εγγύς Ανατολή, τη Βόρειο Αφρική και

την Ευρώπη, η Κύπρος είναι γεωγραφικά στο κέντρο. Παίζει ακόμα ένα σημαντικό θετικό ρόλο το ότι η χώρα μας είναι και Ευρωπαϊκή Ένωση. Σημαντικό πλεονέκτημα είναι και ο βαθμός «διεθνοποίησης» της κοινωνίας μας, η γενικότερη σχετικά καλή επικοινωνία σε διεθνείς γλώσσες, που είναι δεδομένη.